

Egy unalmas botránykönyv

Végh Antal: Ölbe ülni? Dorombolni?

A szerző harminckilencedik kötétéről, mint újabb időzített „botránybombáról” hallottam. Benne – úgymond – az egész mai magyar politikai, szellemi és irodalmi elitről húzza le Végh a keresztvizet. Nosza – ennyiért két mozijegy ára nem sok, ránézvést a végigolvasása sem vesz sok időt igénybe.

Tévedtem: ráment egy egész délutánom. Közben ugyanis kétszer elszundítottam. Holott Végh itt valóban „beleadott apait-anyait”: egyformán megkapják benne a magukét a „népiesek” meg az „urbánusok”, a „hunniások” meg a „zsidók”, Gőncz és Antall, Csurka és Tamás Gáspár Miklós, Hankiss-Gombár és Pálffy G.–Chrudinák, az MDF, a KDNP és az SZDSZ–Fidesz. Költőként ötödosztályúvá minősítették Csoóri, szépiróként úgyszólván nem létezően Konrad, minden téren elégtelen osztályzatot kap Eörsi; a kormány itt jellegtelen, kis formátumú, merőben a hatalomvágytól és a pénzsóvárságtól eltorzult emberek gyülekezete. S ha mégis regnál, csak azért, mert ellenzéke vezetői náluk is ellenszenvesebbek, diletánsabbak. Az írott sajtó is

megkapja a magáét: a kormány-párti azért, mert élvezhetetlenül unalmas, szervilis, a többi, kivált a „leggyűlöletesebb” *Nép-szabadság*, mert túl dörszölt, túl profi – a kormány ostoba sajtó-politikája miatt. De ugyanígy „kiosztja” Végh a színházi világot, a könyvkiadást, az igazságszolgáltatást – mindent és mindenkit, név szerint. Miért nem igazán érdekes mégsem e (névmutatóval is ellátott) „odamondogatósi”?

Részben a kézirat lezárása óta eltelt hónapok miatt. Ez az átfutás az itt olvasható „botrányos” információknak elkoptatta a pikantériájukat. Ma már legfőljebb fásult legyintheznénkünk támad, ha – mondjuk – Pálffy G. vagy Chrudinák nemrég MSZMP-s múltjáról és karrierjéről, Bíró Zoltán vagy Pozsgay színeváltozásairól, Kőnya Imre havi jövedelmeiről stb. olvasunk. Vicclapi témákká váltak olyan életrajzi „megvilágosulások” is, amikről Véghnek tavasszal csak homályos konkrét értesülései voltak. Csoóri vagy Csurka sajátos „önlebegtetései” az irodalom és a politika között? A többlet, amit ezekhez Végh hozzász, néhány ér-

velést nélkülöző sértegető jelző. Ugyanúgy, mint Gőncz Árpád esetében – aki az elmúlt hónapokban jóval vastkosabb ócsárlásokban is részesülhetett. Néhány apró újdonsággal Végh legfőljebb akkor szolgál, amikor személyes igazságszolgáltatási kálváriáiról ír, főleg Balsai István igazságügy-miniszter kapcsán. Egyszerűen, amíg könyvet kerekített belőlük, Végh „botrányos” tényei elvezítették azt a helyzeti energiájukat, amiknek köszönhetően néhány hónapja esetleg még valóban futó szenzációk, „a nap leplezése” lehettek volna.

Nem mintha a „botrány” eleve alkalmatlan *nyersanyag* lenne: ha a csontozatilag lemeztelenítjük, Mikszáth *Nosztty fiúja* vagy Dosztojevszkij *Ördögökje* sem többek kódolt, kulcsregényesített „botránykrónikáknál”. De Végh könyvében *csak* a lemeztelenített nyersanyag jelenik meg, így amiről ír, alig több múlt-könyv napi sajtóhírnél, pletykálkodásnál, híresztelésnél. *Alig* több. De ez a „többlet” nem kísérlet a tények és összefüggéseik mélyebb elemzésére, értelmezésére, mindössze alá nem

támasztott szubjektív minősítés, vagy hebeburján vagdalkozó verbális fölvezetés és minősítések elsütéséhez. Így viszont e jelzők inkább idomári vagy kisbojtári ostorpattogtatások, amik legfőljebb Végh majdani monográfusa számára szolgáltatathatnak életrajzi adalékokat, de semmi eredetit, újat, nem mondanak azokról, akiken csipnek egyet. Pedig e könyvben, elemzésre vagy irodalmi megelevenítésre érdemes esetek, fordulatok tucatjai villannak föl, – csak hát...

Véghnek ehhez, ha nagyon jóhiszeműek vagyunk, a türelme kevés. Egy helyütt maga írja: ha „novellás” korszakában van, napjában hármát ír meg, idegen tőle mások bibelődő módszere. Megpróbálta – nem ment neki. Úgy látszik, ez igaz arra is, amikor sajjainkról alkot szubjektív szellemi, politikai panorámát: mintha lusta volna hozzá, hogy legalább utólag elgondolkozzék azoknak a szavaknak az értelmén, amik kiszaladtak a tolla alól. Vagy maga is unná saját sommás felületességeit. Még rosszabb, ha úgy gondolja – mint egykor a pamfletíró Szabó Dezso –, hogy a hire-neve önmagában elég súlyt ad szavainak; elég, ha az olvasó tudja, hogy ő, Végh Antal írja-mondja őket, ettől máris hitelesekké és izgalmasakká válnak.

Sajnos, *nem*. Persze, lehet, hogy vannak, akik számára csáberőt jelentenek Végh máris elavult, vagy gyorsan porosodó „tabudöntögetései”, nyers minősítései, és ez kelendővé teszi új könyvét. Még az sem kizárt, hogy néhányan egyes hetykén odavetett, rájuk vonatkozó bántó kitételeket túl komolyan vesznek, és újabb pereket akasztanak a szerző nyakába. Ez jót tenne a könyvnek: egy ilyen utóélet megadná azt az izgalmas pikantériát és mulatságot, amivel maga az opusz adósunk maradt.

Könczöl Csaba

Budapesti reklámügynökség országos hálózat kiépítéséhez vidéki régióvezetőket keres.

Feltételek:

- szakirányú végzettség,
- többéves szakmai gyakorlat,
- kiterjedt üzleti kapcsolatok,
- telefonos irodalehetőség.

Jelentkezését szakmai önéletrajzzal „Régió” jellegre a szerkesztőségbe várjuk.